

modas oculorum sedes & foramina narium confingenda. Deinde cerebrum opplet duos grandes in caluarie cavitae sinus, qui ad ossis cuneum referentis sinus latera spectantur, quo glans cerebri pituitam excipiens sustinetur. Vnde etiam cerebrum ossis quo continetur formam glabra ritu sibi uendicās, utrinque in ipsius basi instar medij globi prominens tuber constituit. In horum tuberum medio cerebrum impressum cernitur, cuneiformis ossis processum occasione hic circum sinus latera productum, quo nuper commemorata glans sustinetur. Quinetiam similiprorsus modo basis cerebri reliqua ipsius sede pro ossium tuberibus auditus organa continentibus, & cerebelli superiori regione suam figuram effingit, omnibus sinibus sese inferens, & amice admodum tubera admittens. Atque hinc etiam in lateribus & anteriori & posteriori & superiori sede cerebrum caluarie cavitatis effigiem exprimit. His enim sedibus cerebrum instar oblongae sphaerae utrobique uersus anteriora propter temporum cavitatis depressae, rotundum, & in posteriori parte multo quam in anteriori latius uisitur, quasi cerebrum ipsum & cerebellum nullam peculiarem formam exigent, ac abunde ipsis esset, si propria illorum substantia magna mole, & simul utrunque quod in se sinus cerebri cerebelli que functionibus aptos habere posset, collecta in capite reponeretur. Eiusmodi siquidem quid caluarie basis sinus tubera ostendunt, & impressiones in temporibus temporalium musculorum gratia conspicuae. Caluarie itaque cavitae externae cerebri superficiei imaginem monstrat, ad quam & sectio cerebri diuidens, & innumeri quidam gyri ac circumacti referuntur. Vniuersa namque cerebri sedes illa sectione diuisa, atque ut bifurcorum pedes in duos quasi ungues illius beneficio diuisa, extimae cerebri superficiei magna pars exiit. Attamen dictam cerebri formam parum interturbat, quum dextra cerebri pars sinistra accumbat, neque recta illa linea diuisae cerebri partes inuicem magis dehiscant, quam quanta durae cerebri membranae, & tenuis duplicata est crassities. In homine etenim secus atque in oue uniuersam sectionem interdiuidit durae membranae portio, processus uel duas cerebri partes septi ritu interstinguens. Dein seorsum utramque cerebri partem tenuis membrana ambit, & implicat. Caterum gyri ac reuolutiones cerebri, quas tenuius intestinorum anfractibus elegantissime Erasistratus assimilauit, per uniuersam cerebri superficiem undique eadem frequentia habentur. Sunt uero sinus permulti penitus in cerebri substantiam penetrantes, & profecto imagine intestinorum tenuium reuolutionibus simillimi. Neque opinor illos alicui aptius quam his, aut etiam nubibus quos rudes pictorum discipuli, aut in scholis pueri delineare solent, conferri posse: quanquam in similitudine indaganda non admodum sit laborandum, quando quidem hominis cerebrum hac ex parte nihil peculiare adipiscitur, & hos in cerebri substantia apparentes circumacti asinis, equis, bobus, & alijs quae haec natus uidi animantibus communes homo obtinet. Nisi forsitan aliquis hinc differentiam assumere statueret, quod tanto profundiores homini illos gyros Natura insinuauerit, quanto ipsius cerebri substantia copiosior uisitur. Horum itaque inflexuum effigiem cuiusuis animalis cerebri uel in prandio aut cena spectans, discas licet. Porro in illorum usu recensendo non medici modum, uerum & philosophi plurimum se exerceant, contententes, num ipsorum beneficio homines intelligant, an uero minime: quemadmodum Galenus contra Erasistrati placitum pugnant, in hunc modum censuit. Quum asinetiam admodum multipliciter cerebrum habeant, complexum, quos deceret, quantum ad morum ruditatem attinet, omnifariam simplex, & minime uarium nasci cerebrum. Melius autem arbitraretur bonam substantiae temperiem corporis intelligentis (quodcumque hoc fuerit) prudentiam sequi, & non uarietatem compositionis. Neque etiam multitudini spiritus animalis oportet, ut puto, magis quam qualitati perfectionem intellectus accepta referre. Atque hic Galenus sibi dum maxime illius opera requirimus similis, oratione uelut freno cohibens, alio quum reuolutionum usum exprimere debuisset, reflectit: satis esse arbitratus, si non intelligentiae praesse has reuolutiones indicauerit, quod sane non inficiamur, sed interim eas magnum Conditoris artificium ostendere, & non ob aliud quam ad cerebri substantiae enutritionem eas procreatas esse, a Galeno additum oportuit. Cerebri namque substantia citra omnem membranosarum fibrarum plexum continua, neutique adeo firma fuerat, ut per illam arteriae uenaeque, ut in reliquis corporis partibus, digeri possent: & tam multa crassaque est, ut uenae & arteriae in superficie tantum exporrectae ipsi nutriendae, illiusque insito calore recillando sufficerent, quum penitiores cerebri partes si ad illum modum uasa protenderentur, illorum materia carerent. Quod prauidens Natura, sinuosos illos implexus passim cerebri substantiae impressit, ut in his tenuis membrana frequentibus uasis oppleta sese insinuaret, cerebri substantiae alimentum appositissimum ita subministrata. Atque huius etiam nutrimenti potissimum occasione cerebrum in duas partes dissectum fuit, ut scilicet tenuis membrana sese in ipsius medullam implicaret: ac inibi in reflexus deducta, cerebri substantiam enutreret. Haud enim citra eiusmodi cerebri dissectionem, & profundissimas reuolutiones illa cerebri sedes qua dextra sinistram respicit,

Secundo dextra nobis uocatum cerebri partem a sinistra diuisam, & cerebri anfractus.

Cerebri anfractus uisus.

Lib. 8. de V. su part.

Cerebri sectionis ratio.

respicit, enutriti potuisset. Atque huic sententiae suffragantur cerebelli reuolutiones, quae nequam aequae atque cerebri reuolutiones aliter penetrant, sed paulo minus quam superficialia, atque frequentes admodumque continua serie deductae uisuntur, superficialia quidem, quod exigua pars alenda sit, quodque facile cerebellum a profundioribus anfractibus ad uentriculum uisue ipsius perforaretur. frequentes autem, ut copia aliquantulum leuem illam penetrationem suppleat. Porro harum series quodammodo triplex est, effigie cum cerebri reuolutionibus nequam cōueniens, apparet namque cerebellum ob suas reuolutiones & impressum illum, quem ab occipitis ossis tubere in posteriori sede obtinet, tribus partibus efformari, dextra una, & alia sinistra & tertia media. ac dextra quidem sinistraque cerebelli partes duos quodammodo globos inuicem appositos ostendunt, in quorum inani spacio, ubi scilicet globi sese non cōtingerent, tertia cerebelli pars reponitur, quae ligni caseiue recentis uermem refert ob suas reuolutiones, quae transversim secundum cerebelli longitudinem mutuò aequè distantes ducuntur. Huius partis apices uersus inferiorem cerebelli sedem reflexi, uermiformes cerebri processus suo loco efformare docebimus. Dextra autem sinistraque cerebelli pars in superiore cerebelli sede parallelas quoque & secundum cerebelli latitudinem ductas reuolutiones exigunt, quae deorsum protensa, quasi in centrum colliguntur, ad eam cerebelli sedem, quam dorsalis medullae initio connata esse dicemus, contententes. ac dextra quidem partis reuolutiones ad sui partis sedem porriguntur, dorsalis medullae initio continuam: sinistrae autem, ad sui inuicem continuae unicum corpus, ipsum scilicet cerebellum constituunt, quod unicum, non autem cerebri modo geminum Galenus a Natura extructum esse asserit, quod duo dorsa, neque totidem dorsales medullas hominem habere minime decuisset: quasi ex cerebro, quod necessario ueluti in duas partes diuisum, neque substantia continuum, unica dorsalis medulla produci nequiuisset, ac proinde cerebellum ut corpus unicum necessario procreatum fuisset, ut unicae dorsali medullae aptum principium fieret. At Galenus, qui in nugis cerebro quibusdam, & etiam subinde immerito tuis delusus simijs, Herophilum, & Lycum, Andream, & alios Alexandriae dissectionis professores, qui humana aggrediebantur corpora, irridere soles, cerebrum in suae basis medio unicum, neque ut in superiori parte diuisum cernitur, & unicam dorsalem producit medullam, in cuius superiori sede mox ab ipsius exortu Natura sinum insculpsit, qua mediam quarti cerebri uentriculi amplitudinem constitui dicemus, reliquam enim eius uentriculi amplitudinem, cerebellum supplet, quod utrinque duntaxat ad dorsalis medullae sinus latera quasi duabus circularibus applantationibus adnascitur, continuum cum dorsali medulla corpus effectum. medio namque posterioris cerebelli sedis pars, ut neque etiam anterioris dorsali medullae continua, connataue est, sed tantum tenuis membranae interuentu posterior pars dorsali medullae committitur. Non aliter, mihi crede, quam si Natura cerebellum condidisset, ut dorsali medullae transmissum a cerebri sinibus spiritum magis adaptaret, uereturque. A cerebello etenim quantumuis in ipsius duritiae a cerebro differentia assignanda, & ratione cur cerebellum a cerebro diuisum sit expendenda sollicitus fueris, nullius omnino uel minimi neruuli propago a cerebello ortum ducere reperiens. & profecto nulla est cerebri qua frontem spectat, & qua in occipitum etiam longius in hominem quam ipsum cerebellum fertur, in duritie differentia: neque etiam adeo notatu digna cerebelli, quum tenui membrana id liberatum cernitur, cum cerebro in duritia est pugna. At ut cerebri basis, unde dorsalis medulla ortum ducit, ceteris omnibus cerebri partibus, & ipso quodque cerebello durior uisitur, ita quoque dorsalis suo principio sensim durior euadit, neque colore, neque duritia cerebello ipsi supernato correspondens. Cerebellum enim magis flauum, cinericiumue est, perquam paucis albescentibus lineis interstinctum, & duntaxat in suis sinibus superficie candicans. uniuersum uero dorsalis medullae initium cerebello adhuc in capite subnatum albidissimum est, ut & cerebri basis ipsi originem praebens, quae omni prorsus reuolutione ac anfractu quibus cerebellum scatet, destituitur. Porro quae horum omnium sit substantia, uel in mensa etiam ex uiculis, aut leporum, aut auis alicuius cerebris discere intergrum est. est autem substantia quaedam peculiaris & propria, qualem in uniuerso corpore similem nullam reperiās, ad ingenitas cerebro actiones idonea: non minus sane quam cordis substantia, & pulmonum caro, & iecoris, & lienis, & renum, & testium suis quibus praesunt functionibus aptissima censetur. Cerebri substantia, quam capitis medullam alij appellant, ab ossium medulla differt, tum alijs plerisque accidentibus, tum quod liquefieri nequeat, neque inedia tempore aut alijs occasionibus, ut reliqua corporis pinguedo absumatur, minuatue. Haec non uniuersa candicat, uerum quicquid reuolutionibus proximū est, subflauū aut subcinericiū est, aequali semper a reuolutionis superficie distantia, quanta namque reuolutionis pro-

Gg 4 funditas

Cerebelli implexu ratio & species.

Galeni ratio ne unitatis cerebelli parum apte assignasse.

Dorsalis medullae initium.

In li. 8. de V. su part. Cerebri ac cerebelli durities, neruorum ortus.

Cerebri, cerebelli, & dorsalis medullae color et substantia.

Cerebri substantiae eiusque summedulla discernens.